

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ**

**ИЗВЕШТАЈ О ДОДЕЉЕНИМ УГОВОРИМА О ЈАВНИМ
НАБАВКАМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2004. ГОДИНУ**

Београд
12. мај 2005. године

РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ ИЗВЕШТАЈА О ДОДЕЉЕНИМ УГОВОРИМА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2004. ГОДИНУ

Управа за јавне набавке је, на основу члана 127. став 7. Закона о јавним набавкама («Службени гласник Републике Србије», бр. 39/02, 43/03 и 55/04) припремила збирни извештај Влади Републике Србије о додељеним уговорима о јавним набавкама у Републици Србији за 2004. годину.

Управи за јавне набавке су, до 28. фебруара 2005. године, достављени извештаји за 215.815 јавну набавку. Укупна вредност евидентираних јавних набавки у периоду 1. јануар - 31. децембар 2004. године износила је 109.282.212.000 динара.

У вредности закључених уговора, 86% чине уговори велике вредности¹ који се додељују по стриктно дефинисаној процедури прописаној Законом, док су набавке мале вредности (испод 1.000.000 динара на годишњем нивоу) које се спроводе по поједностављеној процедури дефинисаној интерним актима, учествовале са 14% (Табела 1, Графикон 1).

Табела 1

Вредност јавних набавки велике и мале вредности у 2004. години	
Врста јавне набавке	Вредност јавних набавки (у хиљадама динара)
набавке велике вредности	94.051.269
набавке мале вредности	15.230.943
Укупно	109.282.212

Графикон 1

¹ Термином «јавне набавке велике вредности» означене су све јавне набавке чија вредност, на годишњем нивоу, прелази 1.000.000 динара.

Произлази да је горња граница за набавке мале вредности добро дефинисана, с обзиром да се тек седмина вредности уговора додељивала по интерно дефинисаним процедурама. Ако се има у виду да су у Србији наручиоци своје интерне правилнике о додели уговора мале вредности правили углавном по узору на интерни правилник који је за своје потребе сачинила Управа за јавне набавке, може се констатовати да је у Србији, захваљујући томе, остварен висок степен стандардизације и типизације процедура јавних набавки мале вредности међу наручиоцима, као и да је обезбеђено уграђивање основних начела јавних набавки у интерна акта наручилаца.

Посматрано по предмету набавке, у структури укупне вредности набавки у 2004. години, доминирају добра са 60%, следе радови са 28% и услуге са 12% (Табела 2, Графикон 2).

Табела 2

Јавне набавке по врсти предмета у 2004. години	
Врста предмета	Вредност набавки (у хиљадама динара)
добра	64.782.011
услуге	13.486.488
радови	31.013.713

Графикон 2

У поређењу са претходним годинама, структура набавки по врсти предмета је, у 2004. години, промењена тако што је учешће услуга наставило тенденцију повећања на рачун радова чији се удео сразмерно смањивао, док су добра задржала доминантну позицију на готово истом нивоу (Табела 3).

Табела 3

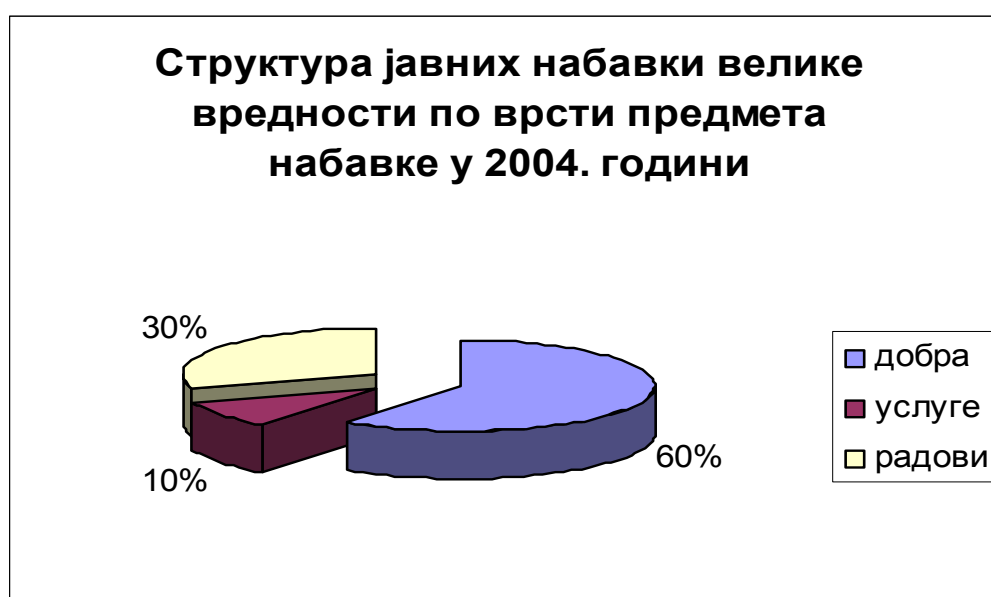
Упоредни преглед вредносне структуре јавних набавки по врсти предмета (у %)			
Врста предмета	2002. година	2003. година	2004. година
добра	59	60	60
услуге	5	9	12
радови	36	31	28

Структуре набавки велике и мале вредности биле су међусобно различите. У структури набавки велике вредности, у 2004. години, предњачила су добра која су учествовала са 60%, за њима су следили радови са 30%, док су набавке услуга учествовале са 10% (Табела 4, Графикон 3).

Табела 4

Јавне набавке велике вредности по врсти предмета у 2004. години	
Врста предмета	Вредност набавки велике вредности (у хиљадама динара)
добра	55.528.800
услуге	9.856.085
радови	28.666.384

Графикон 3

Поређењем структуре у 2004. години са структурама у 2003. и 2002. години уочава се тенденција смањивања удела радова с једне стране и повећање учешћа услуга и добара са друге стране.

Табела 6

Упоредни преглед вредносне структуре јавних набавки велике вредности по врсти предмета (у %)			
Врста предмета	2002. година	2003. година	2004. година
добра	56	58	60
услуге	3	8	10
радови	41	34	30

Код набавки мале вредности такође доминирају добра са 61%, а за њима следе услуге са 24% и радови са 15% (Табела 7, Графикон 4).

Табела 7

Јавне набавке мале вредности по врсти предмета у 2004. години	
Врста предмета	Вредност набавки мале вредности (у хиљадама динара)
добра	9.253.211
услуге	3.630.403
радови	2.347.329

Графикон 4

Током протекле три године, удео добара у укупној вредности набавки мале вредности наставио је да се смањује, док су удели услуга и радова сразмерно повећани (Табела 8)

Табела 8

Упоредни преглед вредносне структуре јавних набавки мале вредности по врсти предмета (у %)			
Врста предмета	2002. година	2003. година	2004. година
добра	76	67	61
услуге	17	21	24
радови	7	12	15

Конкретни предмети набавки у оквиру сваке од три категорије (добра, услуге и радови) који су највише били заступљени у 2004. години наведени су у Прилогу 1. Код добара, у структури вредности доминира потрошни материјал на који одлази седмина вредности укупних набавки (15,1 милијарда динара), затим добра у области енергетике (7,2 милијарде динара) итд. У оквиру услуга, највећи издаци у 2004. години били су за инжењерске и архитектонске услуге у износу од 2,8 милијарди динара, затим услуге одржавања и поправке (2,1 милијарде динара) итд. У вредносној структури радова доминирају градња путева, железничких пруга, аеродрома и спортских објеката са 5,3 милијарде динара, општи грађевински радови (4,6 милијарди динара) и радови у области телекомуникација (4,3 милијарде динара).

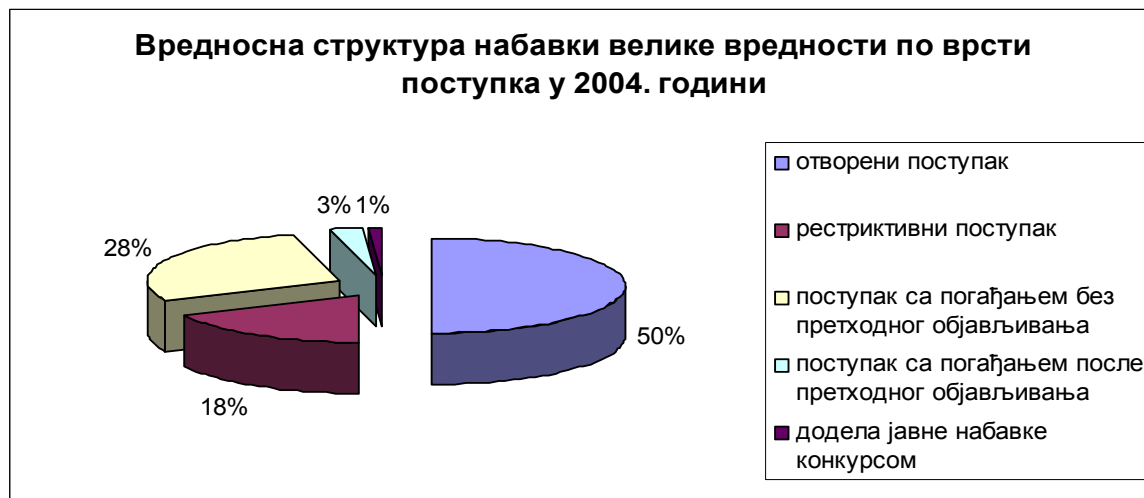
Јавне набавке добара, услуга и радова реализоване су претежно кроз отворени поступак коме је својствен највиши степен транспарентности и конкуренције у поређењу са осталим поступцима (Табела 9, Графикон 5).

Табела 9

Јавне набавке велике вредности по врстама поступака у 2004. години (у хиљадама динара)				
Врста поступка	Број набавки	Процењена вредност	Уговорена вредност	Уговорена вредност са ПП*
отворени поступак	13.890	50.607.780	46.323.166	50.885.305
рестриктивни поступак	7.137	20.676.135	18.674.956	19.878.754
пост. са погађањем без претходног објављивања	5.113	26.558.432	25.697.734	26.537.516
поступак са погађањем после претходног објављивања	1.419	3.111.669	2.625.027	3.301.213
додела јавне набавке конкурсом	99	807.204	730.386	831.451
Укупно за период	27.658	101.761.220	94.051.269	101.434.239

* порез на промет

Графикон 5

Управа за јавне набавке је стриктно водила рачуна о томе да позитивна мишљења за покретање рестриктивног поступка и поступка са погађањем даје само у оним случајевима када су испуњени услови прописани Законом, тако да оба ова поступка, узета заједно, имају мањи удео у укупној вредности јавних набавки од отвореног поступка.

Као резултат доминације отвореног поступка код кога конкуренција највише долази до изражаја, остварене су значајне уштеде. Уштеда остварена код набавки велике вредности обухваћених извештајем израчуната је као разлика између процењене и уговорене вредности и износи 7,7 милијарди динара, односно **8,20%** (Табела 10). То значи да су уштеде остварене и у трећој години примене Закона о јавним набавкама, чиме је постигнута укупна уштеда од 28% кумулативно за три године од када се Закон примењује.

Табела 10

Остварена уштеда код набавки велике вредности у 2004. год.	
Број набавки	27.658
Процењена вредност (у хиљадама динара)	101.761.220
Уговорена вредност (у хиљадама динара)	94.051.269
Уштеда (у хиљадама динара)	7.709.951
Уштеда (у %)	8,20

Највеће уштеде су остварене у поступцима који подразумевају објављивање јавног позива, тј. у отвореном поступку (9,25%), рестриктивном поступку (10,72%) и поступку са погађањем после претходног објављивања (18,54%), док су најниже уштеде остварене у најмање транспарентном поступку – поступку са погађањем без претходног објављивања (3,35%).

Табела 11

Преглед уштеда по врстама поступака у 2004. години (у хиљадама динара)					
Врста поступка	Број набавки	Процењена вредност	Уговорена вредност	Вредност уштеде	Уштеда (у %)
отворени поступак	13.890	50.607.780	46.323.166	4.284.614	9,25
рестриктивни поступак	7.137	20.676.135	18.674.956	2.001.179	10,72
поступак са погађањем без претходног објављивања	5.113	26.558.432	25.697.734	860.698	3,35
поступак са погађањем после претходног објављивања	1.419	3.111.669	2.625.027	486.642	18,54
додела јавне набавке конкурсом	99	807.204	730.386	76.818	10,52
Укупно за период	27.658	101.761.220	94.051.269	7.709.951	8,20

Посматрано по категоријама наручилаца (Табела 12), највећу процентуалну уштеду остварило је правосуђе (26%), затим органи државне управе (13%), јавна комунална предузећа (12%) и просвета (11%). С друге стране, градска и општинска управа су, у 2004. години, потрошиле више за набавке него што су процениле, тј. уговорена вредност је премашила процењену (-2%). Здравство, са уштедом од 3%, спада у категорије наручилаца које су најмање уштеделе током 2004. године.

Табела 12

Остварене уштеде по категоријама наручилаца у 2004. години				
Категорија наручилаца	Број набавки	Процењена вредност	Уговорена вредност	Уштеда (у %)
органи државне управе	1889	21.137.399	18.691.217	13,09
правосуђе	128	332.521	264.358	25,78
здравство	6.033	11.978.647	11.607.906	3,19
култура	253	234.405	217.819	7,61
просвета	1.692	2.270.747	2.041.922	11,21
државна јавна предузећа	11.786	37.571.660	34.983.962	7,40
јавна предузећа-локална самоуправа	4.540	19.720.361	17.587.039	12,13
градска и општинска управа	1.337	8.515.480	8.657.046	-1,64

Највећи пораст уштеда и то по растућој стопи током све три године, остварен је у правосуђу (са 8% на 26%) (Табела 13). С друге стране, у здравству је приметан опадајући тренд у кретању стопе уштеда током посматраног трогодишњег периода (са 23% на 3%). У просвети је, током све три године, остварена стабилна, натпросечна стопа уштеда. Осталих пет категорија наручилаца су имале значајне варијације у стопи уштеда, посматрано по годинама. Јавна предузећа су имала пад стопе уштеда са натпросечних 18% у 2003. години на просечних 7% у 2004. години, док су јавна комунална предузећа остварила раст уштеда са 8% у 2003. години на 12% у 2004. години. Највећи скок у стопи уштеда остварили су органи државне управе – са 3% у 2003. години на 13% у 2004. години.

Табела 13

Упоредни преглед уштеда по категоријама наручилаца (у %)			
Категорија наручилаца	2002. година	2003. година	2004. година
органи државне управе	16,64	3,39	13,09
правосуђе	7,65	15,63	25,78
здравство	23,31	8,27	3,19
култура	6,72	17,04	7,61
просвета	14,14	14,57	11,21
државна јавна предузећа	4,89	17,70	7,40
јавна предузећа-локална самоуправа	/ *	7,99	12,13
градска и општинска управа	/ *	27,21	-1,64

* Градска и општинска управа је, по чл.148. Закона о јавним набавкама, почела да примењује Закон од 1. јануара 2003. године.

Значај уштеда по категоријама мери се како висином стопе, тако и њиховим релативним значајем, тј. вредношћу набавки које су реализоване (Графикон 6).

Графикон 6

Највећи релативни значај имала су јавна предузећа (38%), затим органи државне управе (20%), јавна комунална предузећа (19%) и здравство (12%). Од ове четири вредносно најзначајније категорије (које заједно учествују са 89% у вредности свих евидентираних јавних набавки у Републици Србији), две категорије су оствариле натпросечне стопе уштеда (органи државне управе са 13% и јавна комунална предузећа са 12%), док су друге две категорије – јавна предузећа и здравство – остварили исподпросечне стопе уштеда. Посебно забрињава кретање стопе уштеда у здравству која, као што је истакнуто, има тенденцију пада у све три године – у 2003. години стопа уштеда у здравству била је за једну трећину нижа од просека, да би се, у 2004. години, ово заостајање у односу на просечну уштеду готово удвостручило.

Вредносном структуром набавки као и висином стопе уштеда детерминисане су категорије наручилаца са највећим потенцијалом за уштеде у наредном периоду. Јавна предузећа и здравство су сегменти где је од приоритетног значаја повећати ефикасност у поступцима јавних набавки у 2005. години тако што ће се успоставити строжија контрола поступака јавних набавки и повећати дисциплина у примени Закона. То посебно важи за здравство које је с једне стране учетворостручило своје учешће у укупној вредности јавних набавки у Србији (са 3% у 2002. години на 12% у 2004. години, Табела 14), док је стопа уштеда, у истом периоду, пала са 23% на 3%.

Табела 14

Упоредни преглед релативног учешћа по категоријама наручилаца (у %)			
Категорија наручилаца	2002. година	2003. година	2004. година
органи државне управе	32,80	25,50	20,00
правосуђе	0,20	0,50	0,60
здравство	2,90	7,80	11,60
култура	0,10	0,20	0,40
просвета	0,30	3,00	2,00
државна јавна предузећа	63,70	44,00	37,40
јавна предузећа-локална самоуправа	/ *	15,00	19,00
градска и општинска управа	/ *	4,00	9,00

* Градска и општинска управа је, по чл.148. Закона о јавним набавкама, почела да примењује Закон од 1. јануара 2003. године.

Приоритетне категорије за праћење поступака јавних набавки, као и за јачање дисциплине у примени Закона су, такође, и наручиоци на нивоу локалних самоуправа (јавна комунална предузећа и градске и општинске управе) и то из два разлога. Прво, код градске и општинске управе забележен је драстичан пад у стопи уштеда (са 27% у 2003. години на - 2% у 2004. години), при чему је ово једина категорија која није забележила уштеде, већ је утрошила више него што је планирала (тј. имала је негативну стопу раста уштеда). Друго, релативан значај обе категорије наручилаца на

локалном нивоу расте; наине, њихово заједничко учешће у укупној вредности јавних набавки у Србији порасло је са 19% у 2003. години на 28% у 2004. години (Табела 14).

Највећи наручиоци, посматрано по вредности уговорених јавних набавки, у 2004. години, били су: "Телеком Србија" Београд, Град Београд – градска управа, НИС-Нафтна индустрија Србије Нови Сад, Савезно министарство за одбрану, Републичка дирекција за путеве, Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда, «Апотекарска установа Београд» Београд итд. (списак највећих наручилаца дат је у Прилогу 2).

Највећи понуђачи, по вредности додељених уговора, у 2003. години, били су: НИС-Нафтна индустрија Србије Нови Сад, «Велефарм – лекови» Београд, Алпине Мајреде Аустрија, «Енергомонтажа» Београд, «Галес АТМ» Немачка, «Сименс Београд» итд. (списак највећих понуђача налази се у Прилогу 3).

Уговори највеће вредности закључени су између «Апотекарске установе Београд» Београд и «Велефарм – лекови» Београд, затим између Републичке дирекције за путеве и Алпине Мајреде, потом између Агенције за контролу летења и «Галес АТМ» итд. (списак уговора највеће вредности налази се у Прилогу 4).

Од укупног броја евидентираних уговора о јавним набавкама, домаћим понуђачима додељено је 97% уговора, 2% уговора додељено је понуђачима из земаља чланица Европске уније, а 1% понуђачима из држава ван ЕУ, што значи да је структура из 2002 и 2003. године остала непромењена (Табела 15, Графикон 7, Табела 16).

Табела 15

Јавне набавке велике вредности додељене понуђачима из СЦГ, ЕУ и из држава ван ЕУ у 2004. години		
Држава понуђача	Број додељених уговора	Уговорена вредност (у хиљадама динара)
СЦГ	26.990	85.453.909
ЕУ	452	5.900.804
остале државе	216	2.696.556

Графикон 7

Табела 16

Упоредни преглед набавки према броју уговора додељених понуђачима из СЦГ, ЕУ и држава ван ЕУ (у %)			
Држава понуђача	2002. година	2003. година	2004. година
СЦГ	97	97	97
ЕУ	2	2	2
остале државе	1	1	1

Посматрано по вредности уговора, домаћим понуђачима је додељено 91% вредности набавки, понуђачима из Европске уније 6%, а понуђачима ван ЕУ 3% (Графикон 8). На тај начин, удео домаћих понуђача у укупној вредности уговора о јавним набавкама наставио је да расте - са 79% у 2002. години, повећан је на 84% у 2003. години, да би у 2004. години порастао на 91% (Табела 17). На тај начин је учешће домаћих понуђача, за три године примене Закона о јавним набавкама, повећано кумулативно за 15%. Један део раста удела домаћих понуђача у укупној вредности јавних набавки свакако да треба приписати увођењу преференцијалног третмана за робу домаћег порекла у висини од 20%.

Раст удела домаћих понуђача остварен је у целини на рачун понуђача из Европске Уније (чији је учешће, у периоду 2002-2004. година, смањено са 19% на 6%), док се удео понуђача из земаља ван ЕУ задржао на симболично ниском нивоу.

Графикон 8

Табела 17

Упоредни преглед набавки према вредности уговора додељених понуђачима из СЦГ, ЕУ и држава ван ЕУ (у %)			
Држава понуђача	2002. година	2003. година	2004. година
СЦГ	79	84	91
ЕУ	19	13	6
остале државе	2	3	3

ПРИЛОЗИ:

1. Преглед јавних набавки велике вредности по најзаступљенијим предметима У Републици Србији за период 01.01.2004. до 31.12.2004. године
2. Највећи наручиоци по вредности додељених јавних набавки велике вредности у Републици Србији у 2004. години
3. Највећи понуђачи по вредности додељених уговора у Републици Србији за период од 01.01.2004. до 31.12.2004. године
4. Највеће јавне набавке по вредности додељених уговора у Републици Србији за период од 01.01.2004. до 31.12.2004. године